

Stortingets finanskomite
Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2144 -

Dato
25.04.2024

Dokument 8:135 S (2023-2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Torgeir Knag Fylkesnes om bedre rammevilkår for oppstartsbedrifter og investeringer i teknologi

Jeg viser til forslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Torgeir Knag Fylkesnes oversendt finansministeren for vurdering. Det bes om svar innen torsdag 25. april 2024.

Norge er, og skal fortsatt være, et godt land å starte og utvikle nye bedrifter i. Dyktige gründere som starter nye og lønnsomme bedrifter, er viktige. Derfor er regjeringen opptatt av å sikre gode rammevilkår både for nye og eksisterende bedrifter. Forslag til forbedringer av det offentlige rammeverket er positivt for regelutviklingsarbeidet. Blant annet bidrar et høyt utdanningsnivå til at det er god tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Velorganiserte strukturer og lovverk gjør det enkelt å starte, drive og utvikle virksomheter.

- 1. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med forslag til statsbudsjettet for 2025 gjøre endringer i opsjonsskattereguleringen slik at den skal gjelde for bedrifter som har maksimalt 150 ansatte, har vært i drift i 12 år og en balansesum på maks 200 mill. kroner.**

Prinsipielt er tildeling av opsjoner i arbeidsforhold (ansatteopsjoner) en fordel vunnet ved arbeid, som tilsier at verdien av en opsjon på tildelingstidspunktet skattlegges som lønnsinntekt ved tildelingen. Det er likevel fastsatt at ansatteopsjoner først skal beskattes ved innløsning. Samtidig er det differansen mellom markedsverdien av aksjen på innløsningstidspunktet og det den ansatte samlet har betalt for aksjen, som

skattlegges som lønnsinntekt. Denne unntaksregelen er generell og gjelder for alle selskap, uavhengig av størrelse og alder.

For skattlegging av ansatteopsjoner i selskap som er definert å være i oppstarts- og vekstfasen, gjelder det dessuten en særskilt ordning. Jeg legger til grunn at forslaget fra representantene Kaski og Fylkesnes gjelder denne. Den nåværende ordningen ble innført fra 2022).

I ordningen for ansatteopsjoner i selskap i oppstarts- og vekstfasen utløser verken tildeling eller innløsning av opsjoner skatteplikt. Beskatningen skjer etter aksjonærmodellen, og først når aksjene realiseres. Det er ingen lønnsbeskatning. Ordningen gjelder for selskap som har inntil 50 årsverk, har maksimalt 80 mill. kroner både i omsetning og balansesum, og som er inntil ti år gamle. Ordningen ble begrunnet med at oppstartsselskap kunne ha vanskeligere for å tilby konkurransedyktig lønn enn mer etablerte selskap. Tildeling av opsjoner kan kreve mindre likviditet enn kontant avlønning. Samtidig kan ordningen skape vridninger mellom ulike avlønningsformer, medføre at ansatte påføres større risiko, svekke mobiliteten i arbeidsmarkedet og påvirke konkurransen mellom selskap.

Da ordningen for oppstarts- og vekstselskap ble innført, ble det anslått at *om lag halvparten* av alle ikke-finansielle aksjeselskap med minst én ansatt oppfylte de fastsatte vilkårene, se Prop. 1 LS (2021–2022). For en særordning bør dette allerede anses som vidt. De skisserte endringene i representantenes forslag ville gjøre ordningen enda videre. En eventuell utvidelse kan trolig ses på som en fordel for de nye, større og eldre selskapene som blir del av ordningen. Jeg vil likevel minne om at de selskapene som er i ordningen fra før, dermed vil miste sin nåværende fordel sammenlignet med de nye selskapene i ordningen. Det gjelder for eksempel i konkurransen om å tiltrekke seg arbeidskraft.

Jeg vil også minne om at ordningen anses som statsstøtte etter EØS-avtalens statsstøtteregler. Den er derfor notifisert til og godkjent av EFTAs overvåkningsorgan (ESA). En eventuell utvidelse måtte på samme måte notifiseres til og godkjennes av ESA før den eventuelt kunne tre i kraft. Jo større og eldre selskapene er, desto mer krevende vil det kunne være å godtgjøre behovet for ordningen overfor ESA i notifikasjonsprosessen.

Jeg mener at man ikke bør gå videre med et slikt forslag.

- 2. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med forslag til statsbudsjettet for 2025 fremme forslag om tech-visum. Forslaget skal vurdere forenklet saksbehandlingstid for faglærte fra tredjeland, forhåndsgodkjenning av arbeidstakere og et eget visumprogram for gründere og investorer som ønsker å etablere virksomhet i Norge.**

Forslag 2 er sendt arbeids- og inkluderingsministeren som har gitt følgende innspill til svar:

«Regjeringen deler ambisjonene for norsk teknologisektor og at det er behov for ekspertkompetanse innen en bransje som er i rask utvikling. Det utdannes i Norge i dag mange høykompetente arbeidstakere til bransjen.

Når det gjelder tilgangen på nødvendig spesialkompetanse fra utlandet, så har vi allerede etablerte ordninger for det innenfor dagens regelverk. Representantene foreslår et «tech-visum». Det er her viktig å skille mellom visum og oppholdstillatelse. Et visum gis for korttidsopphold i inntil tre måneder i løpet av en periode på seks måneder, se utlendingsloven § 10. Personer fra land utenfor EØS som ønsker å ta arbeid eller drive næringsvirksomhet i Norge, må som hovedregel ha oppholdstillatelse, se utlendingsloven § 55. Det finnes egne oppholdstillatelser for faglærte arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende.

Det er gjort unntak fra kravet om oppholdstillatelse for arbeidsforhold av inntil tre måneders varighet for visse persongrupper hvor det er lite hensiktsmessig å kreve oppholdstillatelse, se utlendingsforskriften § 1-1. For eksempel trenger handels- og forretningsreisende, herunder personer i ledende stillinger som skal etablere filial eller annen kommersiell tilstedeværelse i Norge på vegne av en tjenesteytende virksomhet i utlandet, ikke oppholdstillatelse for opphold inntil tre måneders varighet. I tillegg kan personer som skal følge opp investeringer, oppholde seg i Norge uten krav om oppholdstillatelse i opptil 90 dager innenfor en periode på 180 dager.

Reguleringen av arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS må balansere behovet for fleksibel tilgang til nødvendig spesialkompetanse og hensynet til en kontrollert og bærekraftig innvandring. Arbeidsinnvandrere fra tredjeland skal ikke fortrenge norsk eller EØS-arbeidskraft og skal kunne forsørge seg selv.

Regjeringen mener utlendingsregelverket legger til rette for at gründere kan etablere seg i Norge og at arbeidsgivere kan rekruttere nødvendig fagkompetanse fra land utenfor EØS. Det gjelder blant annet en kvote for faglærte arbeidstakere som innebærer at tillatelse kan gis etter en forenklet saksbehandlingsprosedyre hvor det ikke stilles krav til en individuell arbeidsmarkedsvurdering av om stillingen kan besettes av norsk eller EØS-arbeidskraft. Søknader om oppholdstillatelse til faglærte er høyt prioritert, og de fleste søknadene blir vanligvis behandlet innen 30 dager.

Reglene for oppholdstillatelse til selvstendig næringsdrivende ble endret i september 2021 for å legge bedre til rette for utenlandske gründere. Kravet om at utlendingsmyndighetene skal innhente uttalelse fra fylkeskommunen under behandlingen av søknader om oppholdstillatelse, ble fjernet. Det ble også åpnet for at utlendingsmyndighetene kan se hen til midler fra offentlige tilskuddsordninger

når de vurderer søknaden om oppholdstillatelse og om det er økonomisk grunnlag for driften av virksomheten. Forenklingene skal bidra til raskere og enklere saksbehandling hos utlendingsmyndighetene.»

3. Stortinget ber regjeringen innen 2024 utrede hvordan alle teknologier kan likestilles i unntaket for immaterielle eiendeler i formuesskatten slik at unntaket blir generelt, herunder avklare hva som er gjeldende rett og praksis. Utredningen skal videre vurdere hva provenyeffekten vil være, og hvordan et generelt unntak kan utnyttes eller føre til negative tilpasninger.

Etter hovedregelen skal formuesobjekter verdsettes til omsetningsverdi, jf. skatteloven § 4-1. Flere formuesobjekter verdsettes imidlertid til dels betydelig lavere ved egne rabatter og ved at eiendeler er unntatt eller krevende å verdsette.

I dag verdsettes aksjer og næringseiendom til 80 pst. av beregnet omsetningsverdi, mens direkte eide driftsmidler verdsettes til 70 pst. Andre eiendeler, som eiendom, har egne og dels høyere rabatter.

Ikke-børsnoterte aksjer verdsettes basert på aksjens forholdsmessige andel av selskapets samlede skattemessige formuesverdi målt ved inngangen til inntektsåret. Verdien av aksjen bygger på de underliggende verdiene i selskapet, fratrukket selskapets gjeld. Normalt vil formuesverdien være vesentlig lavere enn virkelig verdi, se Skatteutvalget NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem*, punkt 10.2.6.3 der flere studier gjengis. En viktig årsak til at ikke-børsnoterte aksjer er lavt verdsatt, er at immaterielle verdier i liten grad inngår i formuesgrunnlaget. Forretningsverdi (goodwill) og egenutviklede immaterielle rettigheter er helt unntatt fra formuesskatt. I praksis kan det være krevende å fastslå markedsverdien for formuesobjekter som ikke omsettes regelmessig i et marked.

Skatteutvalgets flertall uttalte at det er svært uheldig at immaterielle eiendeler i stor grad ikke inngår i formuesgrunnlaget. Det ble vist til at dette reduserer formuesskattegrunnlaget, bidrar til forskjellsbehandling mellom ulike bransjer, og reduserer formuesskattens omfordelende egenskaper. I tillegg bidrar det til forskjellsbehandling mellom børsnoterte og ikke-børsnoterte selskaper, ettersom unntakene i praksis bare får betydning for ikke-børsnoterte og slik kan virke som et disinsentiv til børsnotering.

Representantene har foreslått at det utredes hvordan alle teknologier kan likestilles i unntaket for immaterielle eiendeler i formuesskatten «slik at unntaket blir generelt». Det er uklart hvorvidt representantene sikter til et generelt unntak for alle immaterielle eiendeler (som blant annet også ville omfattet offentligrettslige tillatelser som oppdrettstillatelser mv.) eller om unntaket skal avgrenses til «teknologier». Det vil uansett være meget krevende å definere hvilke eiendeler unntaket skal gjelde for, uten at det åpnes for tilpasninger og omgåelser. Forslaget

vil gå i motsatt retning av skatteutvalgets forslag og vurderinger, og vil forsterke de vridninger som i dag ligger i formuesskatten, og øke forskjellsbehandlingen mellom ulike bransjer og mellom ulike eiendeler.

Under denne regjeringen har formuesskatten blitt mer omfordelende og rettferdig. Verdsettelsen har økt for flere eiendeler (aksjer, dyre boliger og sekundærboliger), og skattesatsene er økt. Samtidig har regjeringen gjennomført lettelser for en mer rettferdig formuesskatt. Vi har økt bunnfradrag og gitt lettelser som gir lavere formuesverdier for næringseiendom utenfor de store byene.

Jeg mener at vi med dette har vist at vi er åpne for å vurdere forbedringer og lettelser i formuesskatten der det er nødvendig. Regjeringen deler representantenes syn om at en rettferdig og effektiv skatt er viktig for å bekjempe ulikhet. Jeg ser imidlertid ikke at representantenes forslag er veien å gå og jeg frarår derfor dette forslaget. Temaene som er reist er imidlertid viktige og vil bli tatt med videre i den løpende vurderingen av hvordan regelverk kan bli bedre. Den konkrete innretningen av skattepolitikken må vi komme tilbake til i den ordinære budsjettprosessen.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum